

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

JÓ SZERENCSE T!

Országos titkári értekezlet Balatongyörök, 2024. május 8 - 10.

2024. május 8-10 között tartotta országos titkári értekezletét a Bánya, Energia és Ipari dolgozók szakszervezete. A találkozóznak az immár több éves hagyománynak megfelelően, Balatongyörök adott otthont. A közel száz résztvevőt számláló eseményre az ország minden tájáról érkeztek szakszervezeti vezetők.

A délután kezdődő munkát megelőzően még egy Elnökségi ülésre is sor került a szerdai délelőtt folyamán.

A megbeszélés elindítása előtt a BDSZ elnöke arra kérte a titkári értekezlet újdonsült tagjait, hogy mutakozzanak be és mondjanak néhány mondatot magukról.

Ezután az elsőknek megtárgyalt téma a BDSZ novemberben megtartandó XXXVII. kongresszusának előkészítésével kapcsolatos munka volt. Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke ismertette a BDSZ jelenlegi szerkezeti - szervezeti felépítését, és döntéshozó struktúráját, a kongresszusra meghívni tervezett létszámot, benne az OT keretszámokat, amelyeket 2024. február 21-én az OT már jóváhagyott.

Elmondta, hogy az ütemterv szerint az új OT tagjait az Alapszabályban leírtak szerint 2024. október 5-ig felmenő rendszerben meg kell választani. Az új OT 2024. október 16-án fogja tartani az alakuló ülést. Az OT tagjai fogják választani a kongresszuson a BDSZ új elnökét, alelnökeit, a számvizsgáló bizottság tagjait és a számvizsgáló bizottság két tagját.

Szót ejtett a BDSZ munkabizottságainak és rétegszervezeteinek működéséről, a jelenleg érvényben levő tagdíjfizetési rendszerről, valamint ismertette a kongresszus előkészítésével foglalkozó bizottságok összetételét.

Felkérte a kongresszust előkészítő bizottságok elnökeit, hogy néhány mondatban ismertessék az eddig elvégzett munkát.

Székely Jenő, a jelölő bizottság elnöke elmondta, hogy több személyi jelölés is érkezett már a kongresszus előkészítési munka során. A jelölő bizottság természetesen tovább folytatja a munkáját.

Bári Enikő az alapszabály bizottság elnöke elmondta, hogy szükség lesz az Alapszabály módosítására, a kollektív

szerződés-kötés jogosultsága miatt.

Telekes Gábor, a mandátumvizsgáló és szavazatszámoló bizottság elnöke elmondta, hogy munkájuk majd a kongresszus előtti OT ülésen és a kongresszuson, a választás ideje alatt élesedik.

Rabi Ferenc a beszámoló bizottság elnökeként elmondta, hogy nagyon nehéz volt az előző öt éves időszak munkája. A nem igazán munkavállaló barát kormányzati intézkedések és döntések nem könnyítették meg az érdekképviseleti munkát. Az NGTT (Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács) alig ülésezett, a VKF (Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma) a minimálbér vonatkozásában tárgyal csak érdemben, a kormány egyeztetés nélkül döntött a munkavédelmi szabályozásokról, a kötelező orvosi vizsgálat elvégzésével kapcsolatos változásokról, amelyek nem a munkavállalók érdekeit szolgálják. Nem sikerült előre lépni a könnyűipari és bányai ágazati kollektív szerződések ügyében és a szén-külféjtéses szakmai nyugdíj kérdésében. A Villamosenergia-ipari kiterjesztett Ágazati Kollektív Szerződést megőriztük.

Az előkészítéssel kapcsolatos munka volt a szakszervezeti ingatlanvagyon számbavétele is, aminek eredményéről röviden beszámolt a BDSZ elnöke. Lamos Katalin, a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének volt tagozatvezetője részéről kérdés hangzott el a vajtai ingatlan sorsáról, amely szerepelt a felsorolásban. A BDSZ elnöke elmondta, hogy jelenleg alacsony az ingatlan ára, közel van a gyógyfürdőhöz, ami most nem működik, ezért kíváruink, hátha később értékesebb lesz, és majd akkor megpróbáljuk eladni.

A következő naprendi pontunk előadójának „műsorát” mindig nagy várakozás előzi meg, hiszen több éve visszajár a titkári értekezletekre, s

jómagam is mindig élvezettel figyelem az előadásait. Holoda Attila energetikai szakértőről van szó, aki most sem hazudtolta meg önmagát és nagyon érdekfeszítő és tartalmas előadást tartott. A téma az európai és hazai energetikai ellátásbiztonság volt a világban zajló háborúk árnyékában.

Az előadás szerint volt 1,5 – 2 év „piaci pánik” -ban töltött évünk, ami alapjaiban rendezte át az európai gázellátás forrás-, és útvonal diverzifikációját és tartósan 15 – 30 €/MWh -val feljebb tolta az ársávot 2016 – 2020-hoz képest.

Kevesebb, mint 1/5-ére esett vissza Európa orosz eredetű vezetékes gázimportja, s a korábban igen erősnek és pótolhatatlannak hitt orosz zsarolási potenciál gyakorlatilag néhány hónap alatt „elolvadt”.

Az utóbbi 2-3 év enyhe őszi – téli időjárása miatt a földgázról töltött-sége az elmúlt tél végére is magasán maradt. Csökkent az európai és a hazai földgázfelhasználás mértéke, jelentős újabb LNG források és lefejtő kapacitások jelentek meg a piacon. A villamos energia igény növekszik, ami újabb gáz-erőművek építését generálja (pl.: Mo. 3 x 500 MW).

Az LNG ugyan nem váltja ki teljesen a vezetékes földgázellátási csatornákat, de meghatározóan csökkentette az orosz importfüggőséget és globalizálta a gázpiacot, de újabb háborús kockázatokkal hozott (pl. a Szezei csatorna környékén).

A lakossági földgázfogyasztás jelentős csökkenése Magyarországon feketén – fehéren bebizonyította, hogy a „rezsicsökkentés” 2013-as Orbáni modellje káros, és ez egyértelműen az energiahatékonyság ellen hatott.

2024. január elején az EU -ban csak Ausztriában volt nagyobb a gáztárolók töltöttsége, mint Magyarországon.

(Folytatás a 2. oldalon)

Kongresszust tartott a Magyar Szakszervezeti Szövetség

A Civil törvény megváltoztatta a korábban kialakult szakszervezeti kongresszus rendezési gyakorlatot. A törvény előírta, hogy a civil szervezeteknek a legmagasabb döntéshozó fóruma évente ülésezzen és ezen a fórumon kerüljön elfogadásra a szervezetek beszámoló jelentése és az adott évi költségvetése. Ezért a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASZSZ) évente tart kongresszust és négyévente választ tisztségviselőket.

Az elmúlt időszakban a korábbihoz hasonló társadalmi-gazdasági környezetben kellett folytatni a munkavállalói érdekvédelmi tevékenységet és megvalósítani a konföderációs programot. Nem javult a szociális párbeszéd feltételrendszere, beszűkültek az érdekképviselet lehetőségei. A jogszabályok minimálisan biztosítják a szakszervezetek számára munkahelyi, ágazati, területi és országos szinten egyaránt az érdemi munkavállalói érdekvédelem lehetőségeit. A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács formálisan működött, a jogalkotást gyakorlatilag saját belügyének tekintti a Kormányzat nem törekedve az érdek-aggregációra. A Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma meghatározó témája a minimálbér, a garantált bérminimum és a béránáljárás tárgyalása. A Fórum keretében kötött 2024. évi bérekről szóló megállapodást a MASZSZ nem írta alá, mert a Kormány semmiféle garanciát nem vállalt az ágazati bértarifa rendszer létrejöttét ösztönző konkrét intézkedésekre. Működött a Fővárosi Érdekegyeztető Tanács, amelyben eredményesebb konzultáció folyt, a Fővárosi Önkormányzat alapvetően támogató hozzáállása következtében. A Fórum munkájában a Szövetség általános képviselőin kívül a fővárosi fenntartású cégeknek működő szakszervezetek képviselői is rendszeresen részt vettek.

A munkáltatók sok esetben megsértik a szervezkedési szabadságot, nehezítik a tagszervezést. A kommunikációs csatornák beszűkültek, több esetben a sztrájkjog korlátozásra került. A munkavállalók kétharmada kis- és középvállalkozásoknál dolgozik. Ők elsősorban területi szakszervezetben keresztül tudnának kapcsolódni a szakszervezetekhez. Elemi érdekként jelentkezik a jelenlegi magyar viszonyok között a kiterjesztett ágazati kollektív szerződések rendszerének kialakítása, mert így lehetnek a kkv-kban munkát vállalkozók számára szerződéses biztonságot teremteni. Ezek a tényezők együttesen hozzájárultak a taglétszám fogyatkozásához, a szakszervezeti mozgalom alacsony társadalmi beágyazottságához.

A magyar munkavállalók elemi érdeke, hogy az európai szociális modell megmaradjon, erősödjön és Magyarországon is általánossá váljon. Ezért is kéri, kérte korábban a MASZSZ az európai parlamenti és önkormányzati választásokra való felkészüléshez kapcsolódóan is, hogy kerüljön Magyarország részéről az Európai Szociális Karta „méltányos díjazáshoz való jogról” szóló IV. cikkelyének ratifikálása, az indokolatlan bérgyengültségek mérséklése; a bérek átláthatóságáról szóló 2023/970/EU irányelvben foglaltak teljes körű végrehajtása. Az Unióban az európai szakszervezetek követelésére is elfogadásra került a minimálbérről szóló irányelv. Ennek a gyakorlati végrehajtása minden magyar munkavállaló számára jobb életminőséget teremthet. Ezért minden magyar szakszervezeti tag, munkavállaló érdeke, hogy a bérfelzárkóztatás, mind az átlagbér, mind a minimálbér tekintetében megtörténjen és minden munkavállaló számára biztosítsák a tisztességes megélhetést.

A MASZSZ törekvései közé tartozik, hogy hatékony munkavédelmi és munkaügyi ellenőrzés valósuljon meg a munkahelyeken. Munkavédelmi szakértők kiváló anyagokat készítettek a jogszabály tervezetekhez, bemutatták azok várható munkavédelmi hatásait. Sajnos a jogalkotók részéről a munkáltatói és a munkavállalói oldal javaslatait sorra negligálták, szakértők és a képviselők nem találkoztak az együttműködés legcsekélyebb szikráival sem. A munkavédelmi oktatások, az orvosi vizsgálatok rendjének tervezett átalakítása a munkavállalók kárára történik és kedvezőtlen lesz a foglalkozás-egészségügyi orvosok tevékenységének módosítása is. A munkavédelemmel foglalkozók körében a MASZSZ Munkavédelmi Hírlevele, amely havonta jelent meg, nagyon kedvező megítélést kapott.

A MASZSZ nemzetközi munkája a kialakult gyakorlat szerint működött, a végrehajtó bizottsági tagok mellett a Közép-Európai Szakszervezeti Hálózat és a határmenti kétértelmű együttműködések is megvalósultak. A Szövetség kiadványokkal is segítette a tagszervezetek munkáját, különösen sikeres volt a „Munkajogaink” című kézikönyv, amely eljutott a BDSZ alapszervezeteihez is. A beszámoló időszakban két jelentős szakmai konferencia megszervezésére került és szakszervezeti oktatások is megvalósultak.

Eredményesen működött a Szövetség Nyugdíjas Tagozata, amelyben a BDSZ is alelnöki képviselettel rendelkezik. Rendezvényeik sikeresek voltak, a FERPA (Nyugdíjasok és Idősek Európai Szövetsége) keretében fejtik ki a nemzetközi tevékenységüket, részt vettek az Európai Szakszervezeti Szövetség által szervezett utcai demonstráción, amelyen a megszorítások ellen léptek fel.

A MASZSZ Nőbizottság „Nyugdíjreform és a nők” címmel rendezett konferenciát Dr. Bejó Pál (Nyugdíjreform és a nők szempontjából) és Farkas András (Valóság tényei) előadók részvételével.

Az Ifjúsági Tagozat vezetője a Nemzeti Ifjúsági Tanács elnökségébe megválasztásra került, s két napos képzést tartottak tagszervezési témakörben. Tagozatvezető helyettesnek választották meg szakszervezetünk Ifjúsági Bizottságának elnökét.

A MASZSZ Elnökségében és Szövetségi Tanácsában a BDSZ képviselői jelen vannak, képviselik az ágazati szakszervezetünkben kialakított álláspontokat.

Érdeklünk, hogy növekedjen a szakszervezeti munka anyagi erőforrása, társadalmi presztízse, hogy a MASZSZ eredményes és sikeres országos szövetségi munkát végezzen.

Rabi Ferenc

Országos titkári értekezlet

(Folytatás az 1. oldalról)

Az előadás kitért az orosz kőolaj ár és kereskedelem változásaira, és az üzemanyag ellátásbiztonságára. Érdekes és tetszetős kalkulációt láthattunk az üzemanyag árak kiszámítására, egy optimista számítási módszerrel, amellyel a jelenlegi piaci nyersanyag árak mellett 558.- Ft

lehetne a benzin és 545.- Ft lehetne a gázolaj literenkénti ára.

Elgondolkodtató érveket hallottunk arról, hogy milyen módon kellene megváltoztatnunk a jelenlegi energiamixet ahhoz, hogy a kiszámíthatóság, a stabilitás és az ellátás biztonsága legyen a három legfőbb szempont.

Sajnos az energiaátviteli és elosztó rendszereink nincsenek felkészülve a rengeteg újonnan létesített naperőmű teljesítménynek fogadásához, így a rendszer inkább sérülékenynek mondható, mint stabilnak.

A villamosenergia termelésben a legnagyobb és leggyorsabban elérhető megújuló potenciál még mindig a biomasszában lenne, különösen a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban. Az adottságaink sokkal inkább a kevésbé időjárásfüggő megújuló energiaforrások irányába terelnek minket, mint az erősen időjárás-, és évszakfüggő nap és szél irányába.

Az atomerőmű is lehetne jó alternatíva, az előre jelzett energiaigény növekedés kiszolgálására, de a magyarországi beruházás a korábbi ígéretek ellenére nagyon lassan halad. Az eredeti tervek szerint 2026-ban már be kellene üzemelni az első új működő reaktort, de erre szinte semmi esély. Az új céldátum 2032. A nukleáris jövő valószínűleg az SMR (Smart Modular Reactor) technológiáé lesz majd. Tényleg be kell zárni a szénbányákat? A fosszilis energiahordozóktól való megszabadulás nem csupán nehezen kivitelezhető, de rossz döntés is lenne, hiszen a szén és a kőolaj (földgáz) felhasználása elengedhetetlen a megújuló energiák használatához is. Nem is beszélve arról, hogy egyre inkább vegyipari alapanyag, nem csak energiaforrás.

S ha már a bányászatnál tartunk ... Egy elektromos autó akkumulátorának az előállítás, használata, szállítása és a végső hulladékfeldolgozása is veszélyes és rengeteg energiába kerül. A gyártáshoz szükséges alapanyagok kinyeréséhez kb.: 250 tonna földet kell megmozgatni ... ez is bányászat. A munkagép, ami ezt a földet megmozgatja ezen idő alatt kb. 1000 liter gázolajat fogyaszt el ... ez meg fosszilis energiahordozó ...

Az elektromos autók akkumulátorainak élettartama 4000 töltés, vagy kb. 120000 km. Ez kb.: 6 évnyi használat. Ezután veszélyes hulladékként kell kezelni ezeket az energiaforrásokat. Feldolgozásukra és újra hasznosításukra jelenleg még nem vagyunk kellően felkészülve, bár szabályozási rendszer erre vonatkozóan már 2023 nyara óta létezik.

Az előadás végén elhangzott három negatív tartalommal bíró szó: a „semmi”, a „nincs” és a „baj”. Azonban ezt a három negatív szót megfelelő sorrendbe rakva mégis egy pozitív tartalma kifejezést kapunk: Nincs semmi baj! „Erre gondolva nézzünk hát a jövőbe, legyünk optimisták és pozitívak!”

Az előadás végén lehetőség volt kérdéseket feltenni az előadónak és a titkári értekezlet résztvevői éltek is a lehetőség-

gel, Holoda Attila pedig legjobb tudása szerint válaszolt is minden hozzá intézett kérdésre.

Nagy tapssal köszönte meg „közönsége” az előadást, bár újrázásra már nem volt lehetőség, mert következett az értekezlet újabb napirendi pontja ... de csak a szünet után.

A BDSZ elnöke által tartott előadás kötötte le a résztvevők figyelmét a szünet utáni egy órában. Az előadó a konföderáció és a BDSZ aktuális feladatairól beszélt.

Előadásában kitért az államháztartás jelenlegi helyzetére, felidézve az elmúlt négy év történéseit. Szót ejtett az állami támogatások és az önkormányzati támogatások mértékének alakulásáról, az MTÜ - n (Magyar Turisztikai Ügynökség) keresztül folyósított támogatások egyenlőtlen elosztásáról a kormánypárti és az ellenzéki irányítású önkormányzattal rendelkező települések között.

Beszélt az infláció és a nyugdíjas infláció mértékének alakulásáról, valamint a GDP volumenváltozásairól az elmúlt 12 év adatait figyelembe véve.

Szóba került a külkereskedelmi mérleg alakulása 2020 és 2024, valamint a kiskereskedelmi forgalom alakulása 2018 és 2024 között.

Az előadásának része volt egy tájékoztatás a foglalkoztatási körképről is, a bányászat és a könnyűipar területén, a külföldön dolgozó munkavállalók, valamint, a hazánkban dolgozó külföldi munkavállalók létszámának adataival. Kitért a munkanélküliségi ráta adataira is.

Előadásában kitért a pártok jelenlegi támogatottságát bemutató felmérésre is, majd beszélt az EU által hazánkban nyújtott támogatások mértékéről és arról is, hogy mennyire aránytalanul elosztva és pazarlóan használta el az ország ezt a hatalmas összegű támogatást.

Beszélt azokról az EU-s projektekről is, amelyeknek a BDSZ részese, vagy részese volt az elmúlt időszakban: LIFE IP; KEHOP PLUSZ PROGRAM; START PROGRAM (EU-BDSZ); BTUC RECOVERY; FAIR WAGES TCFI.

Végül, de nem utolsósorban ajánlást tett a tagozati üléseken megbeszélendő témákra is.

A titkári értekezlet második munkanapja a tagozatvezetők beszámolójával kezdődött az előző évi munkáról

Bári Enikő, a bányászati tagozat vezetője elmondta, hogy a bányászati tagozat tervezett tagozati ülései rendben meg voltak tartva.

Vendégelődakóként még egyetemi professzort is meghívtak, aki nagyon érdekes előadást tartott a magyarországi ásványi nyersanyagok utáni kutatásról és azok felhasználásáról. Az előadásból az is kiderült, hogy kis hazánk nem rendelkezik ásványi anyag kutatási stratégiával.

Az ezévi tagozati ülést is, több vendég előadóval tervezik, munkavédelmi témában, illetve építőipari nyersanyagok kitermelése és felhasználása témában. Részt vettek az ágazati párbeszédbizottság munkájában, hazai és nemzetközi szinten is. A nemzetközi munka végzését megnehezíti, hogy az eddigi tolmácsolási nyelvek száma csökken, és valószínűleg a magyar kikerül ebből a körből. Részt vesznek a nemzetközi projekt munkákban is. A legközelebbi nemzetközi találkozó Sevilleban lesz.

Sulyokné Kruspán Rozália, a könnyűipari tagozat vezetője elmondta, hogy

a tagozat szintén megtartotta a tervezett tagozati üléseket. A technika vívmányait igénybe véve az ülések közül volt olyan, amelyik hibrid formában került lebonyolításra (tanulva a brüsszeli kollégáktól).

Sajnos az ágazatban mindig akadnak problémák. Több olyan könnyűipari cég is van, akik esetenként a létfenntartásukért küzdenek. A Styl ruhagyár a korábbi pozitív változások ellenére újra felszámolás alá került, a cég számára kitermelhetetlen energia költségek miatt.

A Berwin ruhagyár utódja, a Merylla is fennmaradási gondokkal küzd, és nem lehet tudni, hogy meddig fog még működni, ebben az átalakított szervezeti rendszerben.

A Legero Hungária Kft.-nél a tulajdonos ez eddig Magyarországon végeztetett munkák egy részét kiszervezte Indiába, a kedvezőbb költségek miatt.

Az ágazatban dolgozóknak az a tapasztalata, hogy nem becsülik meg a szakmunkásokat, pedig egyre kevesebb van belőlük.

Sajnos, az előző időszak egyik problémája volt, hogy a választott tisztségviselőink nem mindig és nem mindannyian vettek részt a tagozati üléseken, OT üléseken. A részvételi arányunkon úgy szeretnénk javítani, hogy csak olyan képviselőket választunk majd a szervezetekbe, akik vállalni tudják az üléseken történő részvételt.

Az ezévi Könnyűipari szakmai nap szeptemberre kerül, ahol új irányt beállítva egymás szakmáját megismerő – megismertető előadásokat szeretnénk tartani.

Jelenleg két nemzetközi projektben veszünk részt. Az ezekkel kapcsolatos legközelebbi megbeszélés Prágában lesz majd.

Az ágazatban tapasztalható nagy fluktuáció miatt a taglétszámunk is erősen ingadozik.

Az ágazatban az egyik kitűzött cél a nemek közötti béregyenlőtlenség felszámolása, a férfi és női munkaerő munkabérének egy szintre hozása.

A tagozat részt vesz az ágazati párbeszédbizottság munkájában is, mind hazai, mind nemzetközi szinten. Fontos témák, amilyenek kapcsolatban megbeszélések zajlanak az ökoszisztéma megkímélése, az azonosítható bőrfeldolgozás, a gyártmányütlével.

Székely Jenő, a nyugdíjas tagozat vezetője elmondta, hogy a tagozat negyedévente megtartja a tervezett üléseket, ahol többnyire az éppen aktuális témákat tárgyalják meg.

A nyugdíjas tagozat is készül a BDSZ soron következő kongresszusára.

Jó kapcsolatot tartanak fenn a MASZSZ nyugdíjas szervezetével és a nyugdíjbiztosítási szervezeti kapcsolataik is jónak mondhatók.

Az Idősek tanácsa, melyet egy 2014. évi kormányhatározat hívott életre, és az idős emberek életkörülményeinek javítása is lehetne a célja, véleményük szerint nem működik megfelelően.

Azt érzik, hogy a jelenlegi kormány részéről nincs igazán jószándékú kapcsolatteremtő, együttműködési készség.

Bár a nyugdíjakkal még mindig nincs mindenki megelégedve, azonban ez még nem fáj eléggé ahhoz, hogy a nyugdíjasok nagyobb számban adjanak hangot az elégedetlenségüknek.

A tagozatvezetők beszámolói után konzultáció vette kezdetét a tagszervezéssel kapcsolatos tapasztalatokról és a jó gyakorlatokról, amelyek esetleg más alapszervezeteket is hozzásegíthetnek ahhoz, hogy növelni tudja a taglétszámát.

A Mátrás kollégák képviselőjében Gál József elmondta, milyen tapasztalatokat szerzett az utóbbi időben. Mivel a 300 – 400 ezer Ft körül keresetek nettóban, két műszakban, már nem számítanak a régió legjobb keresetének, náluk is csökken a dolgozói létszám és így a taglétszám is. Azonban, ha nincs érdekképviselő a munkáltató azt mond, amit akar. Ezért továbbra is azon dolgoznak, hogy minél több dolgozót tudjanak maguk mögé állítani. A korábbi tagok közül nem minden szakszervezeti bizalmi alkalmas a feladatra, ezért igyekszik olyan emberekkel együtt dolgozni a továbbiakban, akik tesznek is valamit az előre lépésért. Rendezvényeket szerveznek, ahol a résztvevőket megpróbálják beszervezni a BDSZ soraiba. Ilyen rendezvény volt a Nyusztikupa, ahová a várt ötven ember helyett százötven ember jött el. Rendeztek horgászversenyt is – kibővítve; ahol bizalmiak reklámtáskával, reklámtollakkal, szóróanyag „felvértezve” indulhatnak el, hogy újabb és újabb dolgozókat tájékoztathassanak a szakszervezet feladatairól, hátteréről.

Torma Lajos ennél pesszimistább képet vázolt föl az oroszlányi helyzetről. Véleménye szerint nincs fogadékoság a multiknál a szakszervezet kialakításra, és ugyanez volt a tapasztalata oktatási intézményekről illetően is. Azt gondolja, hogy itt állunk a szakadék szélén, az idősebbek beleesnek, minket pedig bele fognak lökni. Úgy érzi, hogy a Covid alatt – után nagyon megváltoztak az emberek. Az ezévi május 1-én kb.: ezer ember vonult föl Oroszlányban, és háromezer ember nézte, de nem álltak be a sorba. Attól fél, hogy ez a hozzáállás nem fog változni.

Egy rövid szünet után Farkas András nyugdíjszakértő előadásával folytatódott a program, aki a nyugdíjrendszer kihívásairól és a nyugdíjasokat érintő egyéb kérdésekről tartott egy nem igazán szokványos, de nagyon érdekfeszítő előadást.

Előadásában felvázolta, hogy szerinte mi a magyarországi nyugdíj rendszer 5 + 1 legfőbb problémája, úgymint: fenntartható-e a felosztó – kirovó rendszer? Az átláthatóság és előre tervezhetőség teljes hiánya; a nyugdíjigénylés évétől nagyon függ a nyugdíj összege; a szolgálati évek beszámítása nem egyenletes; a rendszeres nyugdíjemelés módszere a nyugdíjasok relatív elszegényedéséhez vezet; a legszegényebb nyugdíjasok helyzete romlik a leggyorsabban; a foglalkoztatói nyugdíjpillér hiánya.

Mindezek kiküszöbölésére készült egy

Mesterterv, azonban nem vált – válik be.

Elmondta, hogy szerinte mi enyhíti és mi súlyosbítja a jövőbeni nyugdíjrendszer terhelését.

Érdemes lenne lobbizni a korkedvezmény visszahozataláért, esetleg a férfiak korhatár előtti nyugdíjába meteteléért.

Minél előbb szükség lenne egy új magyar nyugdíjreformra, mert rohamosan

fog nőni a nyugdíjas korú emberek száma kis hazánkban, ugyanakkor a születendő gyermekek száma csökken.

A folyó finanszírozású nyugdíjrendszerben a járulékfizetők száma és a járulékmértéke egyre csökken, viszont a nyugdíjasok száma rohamosan nő, és a fizetendő nyugdíj fedezete egyszer csak elfogy.

Több példát is felsorolva az előadó végül a következőket mondta el egy általa fenntarthatónak vélt, korszerű és méltányos nyugdíj-rendszerről: álljon három részből; legyen benne állami alapnyugdíj (főként fogyasztási adókból és „robotadókból” finanszírozva); legyen benne foglalkoztatói alapnyugdíj (munkanyugdíj munkavállalói és munkáltatói járulékbefizetésekből); és legyen benne privát nyugdíj (közvetlen állami juttatással ösztönözött nyugdíj előtakarékoság).

Sajnos, a következő felkért előadónk, Dr. Horváth-Lénárt Szilvia jogász családi okok miatt lemondta az előadást.

Az így felszabadult időben újra a tagszervezési tapasztalatok megosztása került porondra, hozzászólásokkal tarkítva. Szóhoz jutottak újra a Mátrás kollégák (Gál József, Nagy Attila), illetve az egyik legtöbb tagot számláló könnyűipari tag-szervezet a szolnoki Eagle Ottawa képviselői is (Döbrei Mária, Csajbók Ferenc).

A második nap délutánja a tagozati ülések ideje volt, de előtte még néhány szót szolt az egybegyűltekhöz a jelölő bizottság elnöke, Székely Jenő is; aki elmondta, hogy volt ugyan javaslat, a már meglevő jelöltek rövid bemutatkozására, úgy döntöttek, hogy ezt nem tartják most meg, mert lehetnek újabb jelöltek is, akik ezt a lehetőséget nem kaphatják meg.

Ezután mindhárom tagozat lebonyolította a tagozati üléseket, ahol a beszélgetések váza az előző napon felsorolt következő néhány gondolat volt: tagszervezési tapasztalatok; területi jelenlét szükségessége; miben tud segíteni a BDSZ központ? Alapszervezeti működési tapasztalatok; munka- és egészségvédelem helyzete; tárgyalási ismeretek, szociális partnerség; szakszervezeti nyomásgyakorlási képesség erősítése; képzés a BDSZ központban (kommunikációs, angol nyelv).

A tagozati ülések végén valamennyi résztvevő újra összegyűlt a konferencia teremben és meghallgatta a tagozatvezetők rövid összefoglalóját a délutáni ülésekről. Bár nem teljesen ugyanazok a témák merültek fel a tagozati ülések kapcsán, egyvalami mégis összecsengett bennük: csak akkor lehetünk erősek és képviselhetjük a tagjaink érdekeit, ha mindannyian összefogunk és közösen küzdünk a kitűzött céloktól.

Rabi Ferenc azzal zárta a második nap utolsó megbeszélését, hogy amennyiben meghívást kap a következő titkári értekezletre, a hátsó sorokban fogja követni az eseményeket, mert már nem jelölteti magát a következő ciklusban az elnöki pozícióra.

Szöveg és fotó:
Berényi Attila

BÁNYAMUNKÁS

Érdekvédők a könnyűiparban

Beszélgetés Kovács Jánosnéval, a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének egykori elnökével, a BDSZ martfűi nyugdíjas alapszervezetének vezetőjével

- 1964-ben kerültem Martfűre szakmunkástanulónak - kezdí a választ Magdi, amikor arra kérem, hogy ismeresse a könnyűiparhoz és a szakszervezethez tartozásának történetét. - Amikor elvégeztem a cipőfelsőrész-készítő iskolát, fizikai munkásként, a Tisza Cipőgyárban kezdtem el dolgozni. Akkor ez volt az ország legnagyobb cipőipari vállalata.

- *Éz mit jelentett?*

- A dolgozói létszám öt-hatezer fő volt, évi tízmillió pár cipőt gyártottunk. Komplet jöléti intézményekkel (Óvoda, bölcsöde, művelődési központ, sporttelep, lakótelep, benne vállalati bérلاكásokkal, munkásszálló) rendelkezett. Talán az országban is egyedülálló, szocialista nagyvállalat volt.

- *Hogy alakult itt a te sorsod?*

- Pár év fizikai munka után, közben elvégeztem a cipőipari technikumot, 1973-ban művezető lettem. A hetvenes évek közepe táján kerültem kapcsolatba a szakszervezettel. Mint művezető, tagja lettem a vállalati szakszervezeti bizottságnak, illetve a szakszervezeti tanácsnak is. A munka mellett, társadalmi megbízatásként, olyan három-négy évig végeztem ezt a testületi munkát. Majd bekerültem a vállalati szakszervezeti bizottság apparátusába független munkatársként. A titkáron kívül még nyolcan dolgoztunk ott, ez megint csak a vállalat nagyságára utal. Mindenkinek volt külön területe, én az oktatással, művelődéssel foglalkoztam. Néhány évet követően a vállalat oktatási osztályának a vezetője lettem. A terület nem változott, itt is a képzés, szakképzés, továbbképzés, művelődés felügyelete, irányítása volt a feladatom. Közben elvégeztem az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Budapestre kihelyezett népművelés-pedagógia szakát, ahol szakszervezeti tárgyból is vizsgáztunk.

- *Aztán újból a szakszervezet következett?*

- Igen. 1989-ben a vállalat szakszervezeti bizottságának titkárává választottak. Ezzel a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének állományába kerültem át. Ma már tudjuk, hogy mi következett az ország életében, de ha nekem valaki akkor azt mondja, hogy rövid időn belül meg fogom érni a nagyvállalat szétesését, a privatizációt, az érdekvédelmi munka közegének kapitalista átalakulását, azt legjobb esetben is kinevetem. Ennek 1989 augusztusában még semmi jele nem volt. Aztán hamarosan megtapasztaltuk a rendszerváltást. A KGST összeomlását, amely bedöntötte a Tisza Cipőgyár piaci háttérét is.

Közvetlen módon akkor szembesültem ennek a következményeivel, amikor a vezérigazgató azt mondta, hogy a jóléti intézményeinket át fogjuk adni az önkormányzatnak. Ez sokkoló hír volt, de nem volt más megoldást, hiszen ezek költségeit nem tudtuk beépíteni a cipő árába, amely az elszabadult piac miatt egyébként is jelentősen megrágult. Borzasztóan nehéz volt megmagyarázni a dolgozóknak, hogy ami eddig a mienk volt, holnaptól nem az. Részvénytársasággá alakultunk, s az egyes gyártási folyamatokat divíziókba szervezték, ami már előkészítése volt annak, hogy ha valamelyikre vevő akad, el lehessen adni. Az első ilyen értékesített divízió a talpgyártás volt.

- *Az átszervezés nyilván egzisztenciálisan érintette a dolgozókat.*

- Nem is kis mértékben. Elkezdődött a tömeges létszámleépítés. Az önállóan gazdálkodó divíziók, racionális okokból szabadulni igyekeztek az általuk feleslegesnek ítélt munkaerőtől. Erre a helyzetre az előző rendszerben szocializálódott érdekképviselő nem volt felkészülve. Nagyon sok segítséget kaptunk az akkoriban megalakuló ETOSZ (Érdekvédelmi Tanácsadó Szolgálat Egyesülés. – A szerk.) munkatársaitól, tőlük tanultam meg, hogy mit kell az új helyzetben tennünk.

- *Az előző rendszerben megkötött Kollektív Szerződés érvényben maradt?*

- Szerencsére igen. A gazdasági vezetés nagyon korrekt volt, őket se érte felkészületlen a változás, együtt próbáltunk úrrá lenni a nehézségeken, s a legkevesebb áldozattal, érdeksérelemmel megoldani a ránk nehezedő feladatokat. A dolgozók nem nagyon értették, hogy mi történik, csak azt érezték, hogy rájuk nézve valami nagyon rossz jön, s mi vagyunk ott, mint érdekvédők, akiket felelőssé lehet tenni, hiszen mi vagyunk számukra elérhetőek. Azt nem láthatták át, hogy a mi kezünkben nagyon kevés eszköz van a problémájuk megoldására, s hiába teszünk meg minden tőlünk telhetőt, az eredmény nem tükrözi az erőfeszítéseinket. A gazdasági folyamatok felülírták a mi lehetőségeinket, s ezzel nem voltunk egyedül, ez történt az egész országban.

- *Mondanál példát, hogy jobban érthető legyen?*

- Amikor megkezdődött a tömeges létszámleépítés, létrehoztunk egy foglalkoztatási bizottságot. Ennek tagja volt a vállalat munkaügyise, az érintett terület vezetője, szakszervezetise, meg én, s egyenként vizsgáltuk meg a leépítésre kijelölt munkavállalókat. Néztük a

szociális helyzetét, azt, ha egyedülálló anya volt, ha a házaspár mindkét tagja itt dolgozott, s sok egyéb szempontot. Megnéztük, hogy előnyugdíjra jogosult-e, s azt is, hogy átirányítható-e más munkaterületre. Nálunk a dolgozók részvényesek voltak, s a leszámolásnál megkapták a nekik járó pénzt, ami akkoriban sem volt kevés, ha nem is jelentett teljes

kárpótlást az elvesztett munkahelyért. A legkülönbözőbb életsorokkal találkozunk. Voltak olyanok is, akiknek világos elképzelésük volt arról, hogyan lépnek tovább. Sajnos azok voltak többen, akiknek erős törés volt az életükben a munkahelyvesztés.

- *Hogyan vett részt ebben a folyamatban az érdekképviselő?*

- A privatizációnál úgy jártunk el, hogy a kikerül cégek dolgozóira is érvényes maradt a kollektív szerződés, amelyben voltak bizonyos félék az elbocsátást illetően, ami megkötötte az ottani vezetés kezét. Az áthelyezés úgy indult, hogy a vezérigazgatónk és az új cég vezetői, a mi jelenlétünkben ismertették a dolgozókkal az új helyzetet, az elvárásokat és a munkajogi kötelemeket, s mi is elmondtuk, hogy milyen védelem illeti meg őket. Ma visszaemlékezve, úgy tűnhet, hogy ez egyszerű ügy volt, de ezek kemény érdekvédelmi munkát követeltek meg a szakszervezettől, s mi minden lehetőséget megragadtunk, hogy az embereket a legkevesebb érdeksérelem érje.

- *Nézzük tovább a te személyes sorsod alakulását.*

- 2004-ben újabb szintet lépett a szakszervezeti utam. Megválasztottak

a Bőripari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ) elnökének is. Itt fontos az „is”, mert olyan konstrukcióban végeztem ezt a munkát, hogy elláttam a helyi szakszervezeti teendőimet, végeztem a területi tennivalóimat és az országos tisztségemnek is eleget tettem.

- *Ezt, hogy kell érteni?*

- A privatizáció során a cipőgyártás három részre szakadt. A legnagyobb egység a jelenlegi Lorenz Kft elődje volt, akkor ott kb. kilencszáz fő dolgozott. Ezen a munkahelyen közvetlenül választottak meg a bizalmi tanács elnökének. Munkaviszonyba nem kerültem, s ez mindig jól jött, ha leültem a vezetéssel tárgyalni, hiszen semmiféle gazdasági, munkajogi függőség nem kötött hozzájuk. Az eredményes érdekegyeztetést nagymértékben segítette, hogy saját munkajogásunk volt, akinek a pusztja jelenléte elég volt ahhoz, hogy kerüljék a jogsértést. Minden munkaügyi pert megnyertünk, s ez is növelte a szakszervezet presztízst, s óvatosságra intette a tárgyalópartnereinket. Ami a területi munkát illeti. Ugyancsak a privatizáció következménye volt a divíziók kialakulása, később ezek közül többen kft-k lettek, s bár mindegyikükben volt szakszervezet, de mi őket területi érdekképviselőnek tekintettük, s úgy segítettük a munkájukat, hogy én mentem tárgyalni, ha pl. béréről, vagy kollektív megállapodásról volt szó, illetve minden olyan ügyben, amiben kérték a részvételünket. A közreműködésemet, egyébként, soha senki nem kérdőjelezte meg. Az országos képviseleti munkát, amelyben a BDSZ elnökeként vettem részt, a következőképpen oldottuk meg. Minden hétfőn Budapesten kezdtem a munkát. Ott két munkatársam volt, Cseh Zsuzsa és Ladáné Márti. Egyeztetttük az egész heti programot. Ha én keltem valamihez a hét egyéb napjain, akkor azon természetesen részt vettem. Martfűn viszont Lamos Kati volt az a kolléganőm, aki, amikor nem voltam ott, ellátta a szakszervezeti feladatokat. Kati negyven éven keresztül volt a szakszervezet munkatársa. Ő foglalkozott a szociális feladatokkal, a könyveléssel, a nyugdíjasokkal (Akkor még nem volt külön nyugdíjas alapszervezet!), intézte a taggyűlést, s helyettesített engem, ha szükség volt rá.

- *Meddig töltötted be a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének elnöki tisztségét?*

- Hét évig. Tulajdonképpen ez alatt a hét év alatt előkészítettük az integrációt. Előbb azt terveztük, hogy a textilés, a ruhás és a bőrös szakszervezet lép

fűzőra egymással. Az elején azt reméltük, hogy ezzel túléli mindhárom érdekképviselőt azt a nagymértékű szakmai összeomlást, amit el kellett szenvednie. Ahogy az idő múlt rá kellett jönnünk, hogy ez nem lesz elég, ezt a lépést akár ki is hagyhatjuk. Ekkor kezdtük előkészíteni azt az integrációt, amely egy nagyobb szakmai szakszervezettel történő egyesülést jelentett. A Bánya-, Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezetére esett a választás. A bőrös és ruhás szakszervezet már előbb fűzőra lépett velük, mi 2011-ben követtük őket. 2011-2016-ig még csináltuk a területi munkát. Az országos tevékenység a fűzőval már nélkülüm, más formában folytatódott. Cseh Zsuzsa lett a könnyűipari tagozat vezetője, majd Lamos Kati váltotta őt. 2017. január 1-vel végleg nyugdíjba vonultam.

- *A szakszervezettől mégsem szakadtál el.*

- Nem. Létrehoztuk a nyugdíjas alapszervezetet, amely innentől önállóan működött/működik. Az első öt évben Katit választottuk vezetővé, ami természetesen következett abból, hogy addig is ő foglalkozott a nyugdíjasokkal. 2022-ben – a Covid miatt egy év késéssel – telt le a választási ciklus, Kati úgy döntött, hogy nem vállalja tovább, s ekkor én kaptam meg a bizalmat.

- *Mekkora létszámmal és milyen mozgalmi életet éltek?*

- Az alapításkor hatvan felett volt a taglétszámunk, aztán megfogyatkoztunk, aminek sajnos „természetes” okai voltak. (Betegség, halál) Most olyan negyven-ötven között vagyunk. Egy évben egyszer, vagy kétszer tartunk taggyűlést, van egy klubhelyiség, amit az önkormányzat ingyen biztosít számunkra. Ilyenkor főzünk, megbeszéljük az érdekvédelmi ügyeket, jól érezzük magunkat. Minden évben kirándulunk egyet, tavaly Budapesten voltunk, felmentünk a János hegyre, elmentünk a Magyar Zene házába, de részt veszünk a bőrös mártírok emléktáblájának megkoszorúzási ünnepségén, vagy éppen a május elsejei majálison a Városligetben, ahol a könnyűipari szakszervezetek is állítanak sátrat, közösen a bányászokkal. Ott szoktunk lenni néhány képviselővel az évente megrendezésre kerülő Könnyűipari Napon is. Különböen a tagjaink hetven százaléka tagja a városi nyugdíjas klubnak is, így több programban együttműködünk velük. Éljük a nyugdíjas szakszervezeti tagok jól megérdemelt mindennapjait.

- *Köszönöm a beszélgetést!*

Hámori István Péter

Magyarországi bányászati múzeumok XI. Salgótarján - József lejtős akna - Bányászati Múzeum

A Salgótarjáni Bányászati Múzeumnak helyt adó József lejtősaknát az 1879 és 1914 között működő egykori József-akna (1879-1905) és Károlyi-akna (1889-1914) visszamaradt déli pillérei-nek feltárására mélyítették 1937-ben a Veremoldalnak nevezett domb keleti oldalában, az egykori bányakórház mögött, szinte a város szívében. Az akna 1951-ig termelt, majd megszűnése után hosszú ideig a bányamentők gyakorló-bányának használták.

A múzeum létrehozását a Salgótarjánhoz sok szálon kötődő Faller Jenő kezdeményezte 1964-ben, aki ekkor már a soproni Központi Bányászati Múzeum igazgatójaként nagy energiát fordított arra, hogy az ország minden fontos bányászterületén létrejöjjön múzeum. Ő kezdeményezte és segítette a később bemutatásra kerülő ajkai és pécsi bányászati múzeum megszülését is.

A salgótarjáni múzeum kettős céllal jött létre: egyrészt a nógrádi bányászat múltjának megőrzése, másrészt az akkor

még nagy erővel folyó környékbeli bányászat bemutatása és megismertetése a nagyközönséggel.

A múzeum létrehozásában fontos szerepet játszott a Nógrádi Szénbányászati Tröszt, a városi és a megyei tanács, valamint az Idegenforgalmi Hivatal.

Ez lett hazánk első, és igazából máig egyetlen földalatti bányászati múzeuma. Más múzeumunkban is vannak föld alatti táróterek (még a soproni belvárosban, az egykori barokk Esterházy-palotában található Központi Bányászati Múzeum pincéjében is kialakításra került ilyen), de valódi ekkora bányatérben csak itt, Nógrád megye székhelyén létezik föld alatti múzeum. A több mint 280 méter hosszú vágatrendszerben a látogató teljes áttekintést nyerhet egy bányáról és annak műszaki berendezéseiről.

A nógrádi barnakőszén bányászat 125. éves jubileumán a Nógrádi Szénbányák Vállalat a több mint százéves bányakolónia épület átalakításával tovább bővítette a bányászat történeti kiállítást és külszíni bányaszállítást bemutató skanzen-t. A

múzeum 1990-1993 között Salgótarjáni Bányászati Múzeum néven működött, miközben fenntartója, a Nógrádi Szénbányák 1992-ben felszámolás alá került. 1993. január 26-án az illetékes minisztériumokkal egyeztetve Nógrád megye közgyűlése elhatározta, hogy átveszi a bányamúzeumot és a Nógrádi Történeti Múzeum kezelésébe adja. Az Országos Műemléki Felügyelőség 1980. október 20-án kelt 10697/1980. sz. határozatával 9192 műemléki törzsszám alatt nyilvánította műemlékké a föld alatti múzeumot.

Már csak azért sem valószínű ez az intézkedés, mert a múzeum – elsősorban a helyi bányászközösség áldozatkészségének köszönhetően – fejlődött. A Nógrádi Történeti Múzeum a szakemberek segítségével, közreműködésével 1995-ben felújította a bányamúzeum kiállítóterének nyugati részéhez csatlakozó skanzenben található földalatti és külszíni szállítási mozdonyait, csilléit, szállítóvagonjait. Új, nagy méretű, a nógrádi barnakőszénbányák keskeny

nyomtávú iparvasútjait és sodronykötélpályáit bemutató térképet helyezett el a kiállítóterben. Összesen 13 jármű került ekkor kiállításra.

A belső kiállítóter is megújult, bemutatva a három helyi jelentős bányavállalat működését, és a bányász lakosság életéről szóló dokumentumokat, tárgyakat.

Egy bányamérnöki iroda és benne egy arcképcsarnok mutatja be a nógrádi szénbányászat vezetőit. Az új kiállítás megnyitására a bányászok védőszentjének, Szent Borbálának napján, 1995. december 3-án került sor. 2005-ben mintegy 28 millió forintért újították fel a múzeum felszíni és felszínalatti területeit.

A bányászati múzeum és bejárata 1983-ban emlékműn is megőrkítésre került.

A bejárat előtti tér nevezetes darabja az a lármafa („klopacska”), mely egykor a bányászoknak jelezte a műszak kezdetét és végét, vagy amely valamely vész esetén hívta az embereket. Az állványra szerelt láncra lógó keményfa hangja kalapáccsal megütve akár kilométerekre

is elhallatszott.

A bányamúzeum udvarán álló épületben makettek mutatják be a bányászat múltját.

A bejárat felett nagy méretű felirat: József Lejtősakna.

A nagyjából 280 méter hosszú földalatti vágatrendszerben különféle biztosításokkal ellátott és biztosítás nélküli vágatrészekkel, lejtaknával, légvágattal és a bányákban a szállítást biztosító bányavasúthálózattal találkozunk a látogató. Mellettük az egykori, ma már muzeális értéknek számító, a vágatok hajtására és a szén kitermelésére szolgáló gépek (P-3-as láncos vonzóoló, „B” kaparóvégtag, maróhengeres lengyel (KWB- 3D3), fejtőgép, Hidasi-féle kiskarodógép, fűrógép, Kóta-féle kiskarodógép, Cralik-féle hidraulikus pajzs) és különféle szellőztető berendezések tekinthetők meg.

Pár éve került felállításra az az aknatorony makett, amely ma már az egyetlen ilyen darab az országban.

Mednyánszky Miklós

111

Emlékezés a bányászszakszervezet megalakulásának évfordulójára

Ez év márciusának 21. napján, a BDSZ székházban, szakmai érdekképviseletünk egykori és jelenlegi tisztségviselőinek, országos testületi tagjainak részvételével emlékeztek a bányászszakszervezet megalakulására és máig tartó történetére, kiemelkedő képviselőire, elért eredményeire.

Az emlékezés Szeibert Éva A bányászok dicsérete című versével kezdődött,

szakszervezet, amelyet az 1989. évi II. törvény alapján hoztak létre. Ezután kis kitekintés a bányáskultúra területére, az országos székházra, mely a bányászok által vásárolt téglajegyekből épült fel 1948-ra. Megemlékezett a szénscaták hőseiről, majd a kongresszusok rövid története következett. Fontosnak tartjuk felidézni a bányász szakszervezeti mozgalom emblematisz vezé-

főtítkárrá választotta Kovács Lászlót. Titkárok: Kun Lajos, Lajer László.

1983-ban megünnepelték a hetvenéves évfordulót. A XXIII. kongresszus által választott tisztségviselők között már több a személyes ismerős, szomorú, hogy már közülük is kevesen vannak velünk. Új elnökségi tagok lettek: Bischof Antal, Farkas József, Illés József, Jamblicsek József, Klimó Istvánné, dr. Korompay Péter, Kóczi József, Mészáros István, Nagy Tibor, Orosz József, Schalkhammer Antal, Soós Gábor, Szerencsés István, Tóth István és Varga József.

1988-ban az országos Bányásznappal egyidőben ünnepelték a BDSZ megalakulásának 75 éves évfordulóját.

XXIV. kongresszus, 1989. Főtítkárrá választják Schalkhammer Antalt. 1990 október 26-án rendezik a XXV. - soron kívüli – kongresszust. A főváros közlekedését megbénítja a taxissztrájk. Megszüntetik a főtítkári, titkári elnevezéseket, s áttérnek az elnök, alelnöki titulusokra. Kóczi József az első alelnök. A XXVI. kongresszuson (1993. november 26-27.) Schalkhammer Antal lesz a BDSZ elnöke, Rabi Ferenc pedig az alelnöke. Fenyvesi Jánosné a Számvizsgáló Bizottság elnöke. A következő kongresszus Szalayné Pásztor Gabriellát választja alelnöknek. 2001-ben tartották a XXVIII. kongresszust. Az elnökség tagjai: Balogh Antal, Bodnár Lajos, Csató László, Ferenczi Zoltán, Herédi József, Kármán Csaba, Kovács István, Kovács László, Székely Jenő, Tamás István, Torma Lajos, Vasas Mihály és Wágner Ferenc. A XXIX. rendkívüli kongresszuson Rabi Ferencet, az MSZOSZ alelnökét megválasztották a BDSZ elnökének.

Tagjai vagyunk a világ egyik legnagyobb ipari ágazati szakszervezeti szövetségének az IndustriAll Global-nak és az IndustriAll Europe-nak. A BDSZ elnökét megválasztották az EMCEF majd az IndustriAll Europe Szociális Párbeszéd Szakpolitikai Bizottsága elnökének három cikluson keresztül.

2003-ban a BDSZ országos tanácsa – a leköszönő Szalayné Pásztor Gabriella utódjául – megbízza Hámori István Pétert az alelnöki teendőik ellátásával. A 2005. november 10-11-én ülésező XXX. kongresszus megválasztja Rabi Ferencet elnöknek, Hámori István Pétert alelnöknek.

A BDSZ kezdeményezője volt az egységes ipari szakszervezet létrehozásának. VDSZ-BDSZ kezdeményezésre energiaipari szövetség alakult.

2009-ben a BDSZ-szel történt hosszú tárgyalások, egyeztetések után a Ruházati Dolgozók Szakszervezete (RDSZ) és a Textilipari Dolgozók Szakszervezete (TDSZ) tagsága úgy döntött, hogy kezdeményezze a fúziójukat a BDSZ-szel. 2011-ben a Bőripari Dolgozók Szakszervezete is csatlakozik az integrációhoz.

A BDSZ XXXI. kongresszusa, 2009.

Elnök: Rabi Ferenc. Alelnökök: Csanádi József, Pápis László és Varga Éva. A XXXII. kongresszus a bányász, ruhás, textiles szakma képviselői döntenek a fúzióról. A XXXIII. kongresszus (2011. június 15) dönt a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének a BDSZ-be beolvadással történő szervezeti egyesüléséről. Az új szervezeti felállás.

demonstrációról, budapesti tiltakozó nagygyűlésekről, a Bányász Kultúráért Alapítvány és Egyesület életéből, a BDSZ Nívódíjasainkról, s a hagyományörzés különböző megjelenési formáiról, a bányásznapok, a Borbála napok, a Jó szerencsét köszöntés évfordulóiról is.

Az előadást színesítette néhány hoz-

Bányaipari Tagozat – Társadalmi alelnök, Pápis László, Bári Enikő (vezetőségi tagok: Gál József, Bekő Tamás) Középszervezetek (Mátrai Erőmű, Vértesi Erőmű, BDSZ Tatabányai Szövetség és Érc és Ásványbányászok Szakszervezete) Ruházati Tagozat – (2009-től) Alelnök, Varga Éva. Textilipari Tagozat – (2009-től) Alelnök, Csanádi József. Bőripari Tagozat – (2011-től) Elnökségi tag, Lamos Katalin. Középszervezet – Martfői területi szervezet – Könnyűipari Tagozatba olvadtak össze 2014-ben, BDSZ alelnök a tagozat vezetője.

A BDSZ szervezeti egységei lehetnek önálló jogi személyek, alapszabály

zárolás. Szót kért és személyes élményeit osztotta meg a hallgatósággal Székely Jenő, Vasas Mihály, Gál Rezső és Zoltay Ákos.

A munkavállalókért végzett több évtizedes, áldozatos munkájáért, a BDSZ emléklappal jutalmazta Éles Gábornét, aki kilencven évesen is aktív munkát végez, ő a Borsodi Bányászok Területi Tagozata központi üzemi nyugdíjas alapszervezetének elnöke. Ugyancsak ebben az elismerésben részesült Herédi József, Matajsz József, Székely Jenő és Vasas Mihály.

Az ünnepség végén, e sorok írója olvasta fel „Alkalmi vers a bányász érdekvédelemről” című versét.

melyet Beóthy-Fehér Szabolcs olvasott fel.

Rabi Ferenc elnök, vetítettképes előadásában végig vette az elmúlt száz-tizenegy évet, mondandóját csak egyszer-egyszer szakította meg, hogy lehetőséget adjon a közönség soraiban ülőknek, személyes emlékeik felidezésére.

Helyszűke miatt a prezentációt csak vázlatosan tudjuk ismertetni, abban reménykedve, hogy az mégis teljes képet nyújt az emlékezés lényegét illetően.

A BDSZ centenáriumi ünnepségére visszatekintve szólt a százéves évfordulóra megjelent, két könyvről, amely a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének első és második ötven évének történetét összegezte. Ennek kapcsán fotókat közzétett a félvszázados emlékezésről, s a 2013-ban megrendezett százéves ünnepségről, kiemelve, hogy mindkettőnek a Vasas székház adott helyet. Megható volt látni azokat a kollégáinkat, akikhez számtalan közös élmény fűz, de akik azóta már nincsenek közöttünk.

Ezt követően szó esett a kezdetekről, a 1913-ban megjelenő Bányamunkásról, amelytől eredeztetjük szakszervezetünk létét. A végén pedig a meghatározás: A BDSZ önálló és pártoktól független országos szakmai, ágazati

tőinek nevét, kezdve Blaha Béla főtítkárral és Pothornik Béla elnökkel. A BDSZ története nem szakítható ki az ország történetéből. Így kerültek elő fotók az ötvenes évekről, s 1956-ról, az egyes bányavidékek szakszervezeti életéről. Érdekes slide volt, az 1960-ban tartott XVII. kongresszust felidéz. Ez év I. félévében a létszámunk 142800 fő volt, a szervezettség 93,3%. Ekkor már Zgyerka János volt az elnök. Kép a bányászalakás-akciókról. Majd a XVIII. kongresszus. Az elnökség tagjainak nevei. A már előzőekben említettekén kívül. A maga idejében mindegyikük elkötelezett érdekvédő, a területükön kivívott tekintéllyel. Farkas Antal, Kómár András, Vigh Árpád, Pintér Antal, Havrán István, Haracska Imre, Kun Lajos, Markwart Károly, Vajda József, Lőrincz Jánosné, Kaszás István, Bodó Elemér.

Ugorva az időben, a XX. kongresszus 1971-ben. Új nevek az elnökségben. Pálfi István, Németh József, Rieger Rezső, Restás Dezső, Simon Antal (főtítkárr), Toldi János, Varga József. XXI. kongresszus, 1975. Újabb nevek: Lajer László, Bérczi Ferencné, Buku Imre, Herédi József, Keszler Ferenc, Korcyl Béla, Matajsz József, Molnár László, Németh József, Rác Gyula, Mészáros József. A XXII. kongresszus

alapján származtatott jogi személyek és a BDSZ Központban könyvelt jogi személyiség nélküli szervezetek.

XXXIV. kongresszus (2014), XXXV. kongresszus (2015), a XXXVI. kongresszus (2019). Ez utóbbi a BDSZ alelnökévé választja Sulyokné Kruspán Rozáliát.

A prezentáció befejezéseként, még láthatunk fényképeket a könnyűipari szakmai napokról, a mecseki urános

Nyilvánvaló, hogy – ahogyan az elején már utaltam rá – egy korlátok közé szorított újságicikk nem ad lehetőséget arra, hogy részletes és mindenre kiterjedő krónikáját adjuk szakmai szakszervezetünk gazdag történetének. De talán sikerült így is felvillantani valamit abból, amire valamennyien büszkék vagyunk, a múltunkra, s a jelenünkre, amit ma ez a három betű takar: BDSZ.

Hámori István Péter

130 éves a „Jó szerencsét” köszöntés

1894. április 7-én, Selmezbányán tartotta az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület felolvasással

április 7-én, Várpalotán a „Jó szerencsét Művelődési Központ” - ban került sor. Az ünnepségen a BDSZ elnöke tartot-

összekötött rendes gyűlését (megjelent a Bányászati és Kohászati Lapok, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület és a M. Kir. Bányászati Akadémia közlönye / XVII. évfolyam, 8.szám, 1894.április 15, p.: 113 – 116), ahol a 11. napirendi pontban „Árkossy Béla a bányászokszüntésre vonatkozó ama kérdését terjeszti a választmány elé, hogy a német „Glück

ta a nyitó-, az OMBKE elnöke a záróbeszédét. A köszöntés kialakulásáról a Központi Bányászati Múzeum igazgatója tartott előadást, majd köszöntések hangzottak el az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium helyettes államtitkára, Várpalota város polgármestere, az MTA -, az Magyarhoni Földtani Társulat -, a Magyar Geofizikusok Egyesülete -, a Magyar Bányászati Kamara elnökei,

Auf” köszöntést a legmagyarosabban mi módon lehetne kifejezni. Többek hozzászólása után Péch Antal tiszteletbeli tag a „Jó szerencsét” köszöntésformát tartván a legmagyarosabban hangzónak, ezt ajánlja elfogadásra /általánosan elfogadtatik”.

1994-ben a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete javasolta, hogy az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel közösen ünnepeljük meg a centenáriumi. Erre 1994.

képviselői részéről.

A bronz dombormű - nél (amely Bóna Klára alkotása / 1931 / eredetileg a Bányász Olvasókör épületegyüttes nagytérképének főbejárati falán volt elhelyezve, ami a jelenlegi rendőrségi épület helyén állt és a Művelődési Központ felépítése után 1958-ban került jelenlegi helyére) dr. Horn János BDSZ elnöki főtanácsadó tartott ünnepi beszédet és javasolta, hogy a jövőben minden évben Várpalotán szakmai előadások kereté-

ben kerüljön sor a köszöntés elfogadásának megünneplésére. Ez eddig minden évben megtörtént. Első alkalommal csak a BDSZ és az OMBKE elnök koszorúzott.

A „Jó szerencsét!” köszöntés elfogadásának 130. évfordulója alkalmából 2024. április 9-én a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, a Magyar Bányászati Szövetség és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület szervezésében emlékülést tartottak a várpalotai Thury-várban. A rendezvény műsorközlője Pintér Marcsi, az OMBKE titkára volt.

Az eseményt hagyományosan a „várpalotai növendékek”, a Faller Jenő Szakközépiskola és Szakgimnázium diákjainak irodalmi köszöntője nyitotta meg.

A szakmai előadást „A Miskolci Egyetem Műszaki Föld-és Környezettudományi Kar múltja, jelene és jövője” címmel prof. Dr. Mucsi Gábor, a Miskolci Egyetem Műszaki Föld- és Környezettudományi Kar dékánja tartotta meg. Előadásában kitért a Kar küldetésére, amely közel 100 éves múltból táplálkozik, ez komoly szellemi és kulturális örökséget jelent. Ugyanakkor kiemelt figyelmet kell fordítani a jelen kor legnagyobb kihívásaira, azaz a klímaváltozásra, a fenntarthatóságra, az energia- és nyersanyag függőségre. Ezen kihívásoknak megfelelni tudó szakemberek képzése jelenik meg a Kar jövőképében is, erre törekedtek a Kar szervezeti felépítésének kialakításakor is.

A haza bányászat kapcsán kiemelte: „tanulmányozva és elemezve az elmúlt, változást hozó évtizedek adatait, elmondható, hogy a hazai bányászat szakmai eredményei – bár jelentősen más struktúra mellett -, de mai is meghatározó értékben és mennyiségben, gyakorlatilag azonos súlyú tevékenységet jelent a harminc évvel ezelőtti tevékenységhez hasonlítva, mivel a szakmai nemzeti össztermék előállítás szerepe hozzáadott értékben érdemben nem változott, ma is meghatározó értéket teremt.”

Fontosnak tartotta megemlíteni a média szerepét a bányászat megítélésében, amely sokat támadja az ágazatot, pedig mindenki a bányászatból származó termékeket használja a mindennapokban, az emberiség nem tud megenni az energiaellátás zömét biztosító fosszilis nyersanyagok, az egyéb bányászati és kohászati nyersanyagok nélkül. A környezettudatos bányászatot kell megte-

remteni, amely nem csak pénz kérdése, hanem az alkalmazkodásé is. A bányászat csodálatos hagyományokkal rendelkezik, a „Jó szerencsét!” köszöntés fennmaradása is fontos a szakma számára.

Az ünnepi beszédet Körösi Tamás, az OMBKE egyesületi igazgatója tartotta meg - a korábbiaktól eltérően a

ta el. Kiemelte, hogy nagy örömet jelent számára, hogy dr. Horn János kollégánk kezdeményezése harminc évvel ezelőtt haladó hagyományt hozott létre és látni a jelenlévők nagy számát különösen fontos a hagyomány továbbvitelében. Megköszönte Várpalota polgármester asszonyának, alpolgármesterének és a

Thury-várban, az első emeleten található Bányászattörténelmi Gyűjtemény előcsarnokában, a munka közben elhunytak emléktáblájánál. A koszorúzás is itt zajlott le, ahol mintegy tizenöt szervezet,

Thury-vár vezetőinek és dolgozóinak a kiváló szervezést.

Az emlékülést megtisztelte jelenlétével Várpalota város polgármestere és alpolgármestere, valamint az ország

intézmény képviselői helyezték el a megemlékezés és tisztelet koszorúit.

Az állófogadás előtt a pohárköszöntőt Rabi Ferenc, a Bánya-, Energia-és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke mond-

különböző helyszínein tevékenykedő bányászok és kohászok szervezeteinek tisztségviselői, a veszprémi és várpalotai szervezetek és képviselői.

Sz. T.

Nyuszi Kupa Abasáron

2024 április 6-án került sor, a BDSZ közepszerv által újjáélesztett Nyuszi Kupa elnevezésű programunkra. Már januárban jött az ötlet, mikor Gál József titkárral beszélgettünk az idei program terveinkről, hogy élésszük fel ezt a szép hagyományt. Ismét nagy igyekezettel és odaadással láttunk neki a feladatnak.

Igaz előtte még gyorsan megszerveztünk egy gyöngyösi színházlátogatást, a Szomszédnéni produkciós iroda műso-

rára, ahová huszonöt szakszervezeti tagunk tudott elmenni, a párjával.

Ezek után már nem volt akadály a szervezés megkezdésének. Programok kitalálása, plakátok, oklevelek, és persze a serlegek megvásárlása. Étkezés megszervezése, hiszen a nagy munkában meg fognak éhezni a vendégeink. Móniék a varrodából vállalták a szendvicsek elkészítését, a meleg ebédről pedig az Aranypince vendéglő gondoskodott.

Kilenc órakor megtartotta Józsi a megnyitót, és utána bele vágunk a színes programkavalkád közepébe. Amíg a felnőttek fociztak, a gyerekeket különböző programok várták. Tojáskereső verseny, színező verseny, aszfalttrajz verseny. Két testnevelő tanár irányítása mellett zajlottak az ügyességi játékok, ahol nagyon ügyesnek bizonyultak a gyerkőcök. Igaz a csoki jutalom nagyon jóra szolgált a kicsiknek. Profi arcfestő várt az öltözőkben. Profi arcfestő várt az öltözőkben. Profi arcfestő várt az öltözőkben. Profi arcfestő várt az öltözőkben.

Délután negyed kettőre véget ért a focicsata. Következett a díjak átadása, melyeket Beóthy-Fehér Szabolcs a BDSZ nemzeti titkára adott át. Ezen ünnepi pillanatok után, Gál József titkár megköszönte mindenkinek a részvételt és az aktív sportszerű közreműködést, ezzel a rendezvényünket bezárta. Közben megérkezett a nagyon ízletes és finom babgulyás, melyet mindenki jó étvágygyal fogyasztott el.

Ebéd után lassan elszivárogtak a vendégek, így mi szervezők neki láthatunk a pakolásnak, takarításnak. Mikor végeztünk, boldogan búcsúztunk egymástól, annak reményében, szép nap van mögöttünk! Szerintem, egy tartal-

mas, jól sikerült programot csináltunk, de majd a visszajelzések megmutatják számunkra, milyen volt a szervezésünk.

Köszönöm annak a közel százötven főnek, aki eljött, és aktívan részt vett a programon. Köszönet a lányoknak a finom szendvicsekért, Horvát Lacinak, aki profi módon bíraskodott a meccseken, köszönet a két testnevelőnek Szabolcsnak, és Fanninak, Farkas Lacinak a fényképekért, amelyeket

később közzéteszünk. És nem utolsósorban titkárunknak, Gál Józsinak a fáradozását.

Reméljük a június 15-én megrendezésre kerülő Családi Napra még többen eljönnek majd a tagjaink! A mérkőzés közben megsérült kollégának jobbulást kívánunk! Köszönöm, hogy velem voltatok, köszönöm, hogy veletek lehettem!

Nagy Attila

Májális 2024

A munka ünnepének hosszú időkre visszatekintő hagyományait követve, az idei május elseje is az Emlékkönnél kezdődött Budapesten, a Városligetben. A szép számmal összegyűlt szakszervezeti tagok előbb Zlati Róbertnek, a Magyar Szakszervezeti Szövetség (MASZSZ) elnökének köszöntőjét hallgathatták meg, majd Csóti Csaba a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEFE) elnöke mondta el ünnepi gondolatait.

(A következőkben Zlati Róbert köszöntőjének szerkesztett változatát olvashatják! – A szerk.)

Húsz éve tanuljuk a demokráciát

- Köszöntöm valamennyi szakszervezeti tagtársat, támogatót, szimpatizánst, akik ma eljöttek erre az ünnepségre, megemlékezésre - kezdte beszédét Zlati Róbert. - A 2024. május elsejei megemlékező beszédnek több apropója is lehet. Az első, természetesen maga az ünnep, május elseje, a munka, a munkások és a szakszervezet ünnep. A másik apropó a közelgő európai parlamenti és önkormányzati választások kampányidőszaka. A harmadik apropó pedig az, hogy ezen a napon, húsz évvel ezelőtt, 2004 május elsején csatlakoztunk az Európai Unióhoz. Ebben a húsz évben, ezen időszak alatt, Európai Unió forrásokból nagyon sok hidat, folyókat, akár határokat is átívelő hidakat sikerült építeni, azonban sajnos a társadalmi szakadékok is mélyültek, a politikai árokásás sem hagyott alább. Talán még erősödött is. Ennek oka a párbeszéd, a megértés hiánya, és felerősödött a megbélyegzés is. Ismét eljutottunk oda, hogy a

baloldali kifejezés negatív jelzőként ér el embereket, szervezeteket és így a szakszervezeteket is. Ezt mi vállaljuk, vállalnunk kell!

Az Unió csatlakozás idején mintáországunknak tekintettek minket, s azok is voltunk. Ma a kelet kiskapujaként aposztrofálják hazánkat. Húsz éve még tanultuk a demokráciát, és kaptuk is az európai csatlakozás, a jogharmonizáció során olyan jogszabályokat kaptunk meg amelyekért nyugat-európai társaink évekig, évtizedekig küzdöttek. Mi mindezeket ajándékként kaptuk. Senki nem számított arra, hogy nem lesz mindig úgy, ahogy akkor volt. Azt mondtam, hogy húsz évvel ezelőtt még tanultuk a demokráciát, szerintem még ma is az igazi demokráciát.

Most előttünk van egy feladat, amelyet nem biztos, hogy el kellett végeznünk 2004 május 1. előtt, de ma küzdőnk kell azért, hogy az Európai Unió minimálbér irányelv Magyarországon is megfelelőképpen bekerüljön a hazai jogrendbe. Ennek igazi előnyeit tudjuk majd élvezni a jövőben. Sokan hiszik azt ma is, hogy ezt is megkapjuk ajándékba. Kész irányelv, kész európai jogszabály, majd minden úgy lesz, ahogy lennie kell, ahogy azt Európában megalkották. Mindenkinél mondom, hogy nem! Ezért bizony nekünk meg kell küzdenünk a kormánnyal és a munkáltatókkal szemben. A kérdés az, hogy van-e elég harcostársunk, lesz-e elég

támogatónk ehhez?

Mi szakszervezetisek azt gondoljuk, hogy nem várhatják el a nem szervezett dolgozók, hogy ezt a munkát is mi végezzük el. Miközben azt is tudjuk, hogy bizony ezt tisztességesen csak a szakszervezet tudja elvégezni. Vagy mi, vagy senki! Magyarországon mi azt mondjuk: sokan akarják a változást. Most itt a kampány során és konkrétan a választásokon van lehetőség a változ-

tatásra. Mi érdekvédők azt tudjuk mondani valamennyi választópolgárnak, hogy olyan pártokra, olyan jelöltekre adják a szavazataikat a választásokon, akik velünk együtt akarják erősíteni az Európai Unió és Magyarország szociális arcát. A munkásokért, a fiatalokért, a nőkért és a nyugdíjasokért egyaránt. Konkrét követeléseink vannak, ebből jónéhány látszik az itt résztvevők kezében tartott táblákon. Néhányat említenék is. „Ágazati szintű szociális párbeszédet!”, „Korlátozásmentes sztrájkjogot!”, „Demokratikusabb munkahelyeket!”,

„Kollektív tárgyalásokat!”. Mindehhez persze kell érdemi párbeszéd. Az érdemi párbeszédhez kell szakszervezet. Ez a kettő együtt, ez már a demokrácia.

Nyugat-Európából sokan figyelmeztetnek minket arra, hogy a szélsőjobb az EU szociális arcának egészét fenyegeti. Számomra is nehéz a pártok ideológiai hovatartozásának pontos meghatározása. A változásoknak a követése. Különösen nehéz számomra a jobb és a szélsőjobb határának a meghatározása. Egyet azonban tudok, hogy az elmúlt időszakban a munkavállalói jogok, a munkavédelmi szabályok és a szociális párbeszéd színvonala nagyon sokat romlott.

Néhány héttel ezelőtt az európai progresszív erők – ha megbélyegezni akarjuk őket, akkor a baloldaliak – egyik csúcsteljesítménye magyarországi látogatása során kifejezetten kérte, hogy szakszervezeti vezetőkkel találkozhasson. Ezen a találkozón bemutattuk a magyarországi helyzetet. Ő azt mondta: ma szakszervezeti tisztségviselőnek lenni bátorság. Én ezt azzal tudom kiegészíteni, hogy nemcsak ma, mindig is az volt. S valószínűleg mindig is az lesz! Sokan Magyarországon szerintem azt is gondolják, hogy örülsz szakszervezeti tisztségviselőnek lenni. Pedig nem az! Tisztelet érdemel, és tisztelet a bátraknak! Ez a kő, ami előtt állunk és a bátraknak, az elődeinknek állít emléket. Azoknak a régi elődöknek, akinek

köszönhetjük többek között a fizetett szabadság intézményét, a nyolcórás munkaidőt, a gyermekmunka tilalmát, a munkavédelmi szabályok rendszerét, s a nyugdíjas és egészségügyi szabályok létezését. Emléket állítva közelmúltbeli tisztségviselőinknek, harcostársainknak is. Azoknak a vezetőknek, akik már nem lehetnek közöttünk, de emléük még élénken él bennünk. De ez a kő fog emlékeztetni a mai harcosokra, aktivistákra, tisztségviselőkre és tagokra is, egyaránt. Ezért tegyünk, hogy emlékezzenek ránk.

Végezetül a mai napról. Azt olvastam: szakszervezeti tagnak lenni életérzés. Az egyenlőségért, a tisztességért, a megélhetésért küzdő ember életérzése. Az életérzés pedig az élet teljességének, gazdagságának érzése. Kíváncsi vagyok, hogy a mai találkozásunkkal, beszélgetéseinkkel, az összetartozás élményével legyen teljesebb, gazdagabb a mi életünk, s valamennyi jelen lévő letele! – fejezte be beszédét a MASZSZ elnöke.

*

A beszédek elhangzását követően a jelenlévők elhelyezték a kövön az emlékezés virágait, majd a transzparenszekkel, s az aktuális jelszavakat tartalmazó táblákkal átvonultak a hagyományos helyszínre, a Napozó rétre.

A BDSZ, a messzi múltba nyúló tradíciót követve, idén is állított sátrat, ahol az oda érkező budapesti és vidéki kollégákat a májális hagyományos „kellékeivel” (virslit, debreceni, sör, üdítő) várták.

A MASZSZ sátorban az adott témában jártas szakemberek és szakszervezeti vezetők közreműködésével aktuális kérdésekről vitatkozhattak az érdeklődők.

- H -

Május elseje

A két hagyományos bányásztelepülés, (Jobbra a tatabányai, balra az oroszlányi fotók!) őrizve a tradíciókat, az idén is megemlékezett a munka ünnepéről. Mindkét városban, a BDSZ helyi szervezeteinek hathatós közreműködésével zajlottak a rendezvények.

A mellékelt képösszeállítás arról tanúskodik, hogy a felvonulás – megtöltve aktuális tartalommal – visszaidézi a múltat, s ha létszámában nem is, de jó kedvben, az együttléti örömeiben, a közösen átélt élményekben őrzi a munkásmájálisok hangulatát. Köszönet érte az ottani érdeklődőknek!

Budapest és a szakszervezetek

„Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent, és munkálkodhass a jövőn.”

E mottót Széchenyi Istvánnak tulajdonítják, de nemrég kimutatták, nem tőle származik. Van ennek jelentősége? Nincs, mondanám, fő, hogy a mondat szép. Talán így kellene szemlélnünk a következő sorokat is. Az alábbi történet egy könyv születéséről is kicsit más, mint gondolhatnánk, de ami lett belőle, annak örülhetünk.

Hol is kezdjem? Megírom milyen jó érzés volt (2023. február) írni a javaslatokat, mit gondolnánk a szakszervezetről a 150 éves Budapesten. Úgy volt, mint harminc éve, együtt gondolkodtunk, minden szakszervezettel, olyan tagokkal, akik a barátaim ma is. Megírom azt az örömet, amit akkor éreztem, hányan javasolták, legyen „Budapest és a szakszervezetek története”. Nem bántott, hányszor módosult a tématerv, lényeg együtt legyen, valami jó! Aztán annyi minden változott, hogy fedje homály a történetet addig, míg kellő távolságból lehet majd elemezni a könyv megjelenést megelőző eseményeket. Nézem az elmentett levelezéseket, a sokféle elvesszett javaslatot, talán meg kellene írni, merül fel újra és újra, de hagyjuk.

Másfél évig ez a munka volt a mindennapom, gondolkodás, újra írás, mi legyen még benne, ha egyszer megjelenik a könyv. Aztán jött a nyár, az kifejezetten nehéz volt. Nem volt az az öröm, amely az első hónapokban eltöltött, akkor már a kötelesség dominált: meg kell írni!

Ha nincs Kádár B. Zsuzsanna a szaklektor, a nagyszerű ember, aki átsegített sok mindenben. Köszönöm emberségét, segítő tudását. Csoma Lajosról sokáig csak hallottam, hogy az egyik szövetség kérte, írjon a kötetbe. Ma már örülök, hogy megismertem, és többet tudok róla, és ő is többet tud ma már az ipari szakszervezetekről.

Majd 2023. szeptember 1-jétől az addigi munkák átalakultak. Az, hogy most mégis a kezünkbe vehetjük e képes-könyvecskét az a szerzők, a lektor elkötelezettségét jelzi, a szakszervezetek múltjának ismertetésére. A kiadványnak szerkesztője Pásztóy András alázattal és szeretettel tette olyanná a kiadványt,

hogy az elvárások is teljesültek és nem sérültek tovább a szerzők sem.

A cél az volt a kezdetektől (részemről biztosan!): minél többen ismerjék meg a munkaügyi kapcsolatok fejlődését Budapest főváros elmúlt 150 éves történelmében. Gondolnák, hogy az Alaptörvényben (2012) elfogadottak már az 1900-as évek elején jelen voltak mindazon intézmények, amit ma rendezett munkaügyi kapcsolatoknak nevezünk? Olvassák el az Alaptörvény XVII. cikkét!

„(1) A munkavállalók és a munkaadók – a munkahelyek biztosítására, a nemzetgazdaság fenntarthatóságára és más közösségi célokra is figyelemmel – együttműködnek egymással.

(2) Törvényben meghatározottak szerint a munkavállalóknak, a munkaadóknak, valamint szervezeteiknek joguk van ahhoz, hogy egymással tárgyalást folytassanak, annak alapján kollektív szerződést kössenek, érdekeik védelmében együttesen fellépjenek, amely magában foglalja a munkavállalók munkabeszüntetéshez való jogát.

(3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

(4) Minden munkavállalónak joga van a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.”

Eleink erejét, cselekvőképességét bizonyította, hogy a munkaadók (tulajdonosok, főnökségek) szövetségei (MGYOSZ elődje például) a munkabéke érdekében kollektív szerződések kötését nem gátolta, sőt benne volt a tárgyalásokban.

Bemutatásra kerültek az 1900-as évek elején az első kollektív megállapodások a fővárosban, a gazdasági és a politikai kérdésekben megvalósult budapesti sztrájkok, melyek a szakszervezeti mozgalomhoz kötődtek, a munkaügyi viták alternatív megoldására tett első kísérlet (a Magyar Jogászegylet vitája), továbbá

a munkásügyi panaszbizottságok (Első tripartitnak nevezhetjük) működése.

Bemutattuk a szakszervezeteken kívüli helyi (kerületi) szakmai szerveződéseket, a jelenlegi köz- (és egyes esetekben magán) szféra érdekképviselői elődeit: a fővárosi magántisztviselői, illetve a köztisztviselői szakmai szervezetek magalakulását, működését, a tanító egyletek 1918 előtti munkáját. Az első munkaügyi törvénytől az I. világháború befejeződéséig tartó időszakban tehát kialakultak, megerősödtek a munkaügyi intézmények az ipari szervezetekben elsősorban, de a mai szóhasználatnál élve a közszférában is.

Az 1918-1919. évi forradalmak kapcsán a szakszervezeti mozgalmak erősödése, majd a forradalmak utáni küzdelmek az életben maradásért kerültek a fókuszba. A szakszervezeti mozgalom kitiltása az állami foglalkoztatottak köréből, a vasutas-, postás- és tanító mozgalom letörése a fővárosban a forradalmak után új és új megoldásra ösztönözte a szervezeteket. A „Bethlen-Peyer paktum” pozitív következményei a fővárosi ipari munkásság szerveződése szempontjából kiemelt fontosságúak. Talán felgyorsítja a folyamatot, most már kellő rálátásból, hogy e megállapodást minden

politikai sallangtól megszabadítva értékeljük.

A könyv és az előadás is csak néhány eseményt, nevet említ a szakszervezetek tevékenységéről a zsidóüldözés idején. Ideje volna alaposan elemezni szerepüket, hőseiket, akik a legnehezebb időkben is helyt álltak. Tegyük rendbe a névsort, akik életüket adták a vészorszakban emberségükért, a szakszervezet iránti hűségükért. Braun Soma, Gergely Győző, Farkas István, Kabók Lajos, Karácsony Sándor, Mónus Illés, Koltói Anna, Radvánszky Rezső... a sor nem teljes.

Nem feledhetők az 1944. márciusában zömmel szakszervezeti funkcionáriusokból álló hírhedt 401 és 402-es különleges század munkaszolgálatosai, majd a Dachauba hurcoltak.

Nem volt könnyű képet adni, a szűk terjedelmi keretek miatt is, a II. világháború befejeződésétől napjainkig tartó időszakról. Az új nemzedéknek lassan olyan messze lesz a köztünk még élő két - három generáció életét, hététnapjait jelentő időszak, hogy muszáj beszélnünk róla. Nem szabad abba a hibába esnünk, amit elkövettünk már, hogy sommásan ítélkezzünk. Mert lehetett „gúzsba kötve táncolni”, vagyis korlátok közé szorítva emberségesen cselekedni. A könyv és az előadás is felillant képeket e nem egyszerű időszakból. Ne feledjük, ekkor volt '56! A munkástanácsok máig is ható eseménye ekkor jelent meg, Nagy Imre és társai kivégzése, ... Olvassák el! Tegyük hozzá, saját emlékeiket, beszéljenek elődeikkel a korról, amelyben éltek.

A rendszerváltást követő 30 évből csak felvillantani lehetett néhány meghatározó eseményt, amelyben szerepük volt a szakszervezeteknek. A munkaügyi kapcsolatok intézményei szerepváltozása napjaink vitatémája is. A Fővárosi Érdekegyeztető Tanács (FŐÉT) 2020. február 11. megalakulásával zárult a történet.

Befejezésül

2024. március 25-én a Fővárosi Levéltár adott helyet a Budapest 150 éves évfordulója alkalmából megjelent kötet bemutatójának egy konferencia keretében. A Magyar Szakszervezeti Szövetség, a kiadó nevében Zlati Róbert elnök méltatta a munkát, hiánypótló kiadványként értékelte. Budapest Főváros Önkormányzata, a támogató) képviselőjében Kiss Ambrus főpolgármester helyettes szólt. A házigazda, Dr. Kenyeres István a Fővárosi Levéltár főigazgatója a Levéltár szakszervezetekre vonatkozó munkáit is kiemelte. A szerzők, lektor, szerkesztő nevében Lux Judit előadásában a szakmaiság fontosságát hangsúlyozta, és azt, hogy meg kell ismernünk gyökereinket, eleink munkáját.

Az előadást kerekasztal-beszélgetés követte a főváros és a szakszervezetek kapcsolatainak jelenéről és jövőjéről.

És végül...

Jó volt látni ezer éve nem látott embereket, köztük Herczog Lászlót, aki a kezdetektől meghatározója volt a sokszor nevet váltó országos érdekegyeztetésnek. Öröm volt, olyan személyiségekkel találkozni, akik szívükön viselik a szakszervezetek múltját, „sine ira et studio” megismerését. Rabi Ferenc a Bányászok elnöke, akik életben tartják a Bányamunkást is. Még egy nevet említene a kiváló történész, levéltárost Sipos Andrást, akinek édesapja Sipos Péter mentorom, konzulensem volt a történet-szi munkám elindulásától.

Ajánlom jó szívvel sokunk/többünk munkáját mindazoknak, akik ismerni akarják a múltat. Ma ugyanúgy meg kell küzdeni a rendezett munkaügyi kapcsolatokért, mint másfélszáz éve, újra és újra. Mert mindig új és új kihívásokra kellett és kell lépünk. Újra és újra vizsgálunk kell emberségből.

Tiszteljük eleink erejét, bocsájtsuk meg tévedéseiket!

Tartsuk szem előtt az 1912-ben született „Egyesült erővel!” jelmondatot. Örökörvényül!

- Ij -

A munka ünnepe

Május elsején, a munkásság világnepén a magyar bányamunkások is ünnepelnek. Ünnepelnek pedig önszántukból, semmiféle kényszer hatása alatt. Azért ünnepelnek, hogy ezzel kifejezésre juttassák együttérzésüket az ország egész dolgozó társadalmával és az egész világ dolgozó munkásságával. A magyar proletariátusnak különösen fontos ez az ünnep, mert a magyar reakció mindent elkövet, hogy a munkásság megmozdulását, a munkásság szervezkedését megakadályozza és a munkásságot az általuk vélt „helyes útra” visszatérítse. Hogy ez mennyire nem sikerül, arra legjobb bizonyosság az nagy haladás, amit éppen az üldözés éveiben ért el a magyar munkásság, mely változatlan erővel ragaszkodik pártjához, elveihez és sem az erőszak, sem a mézes-mázos ígéretések nem képesek soraikat megbontani.

A bányamunkásoknak kétszeresen fontos ez az ünnep, mert ők elég hosszú ideig el voltak zárva attól, hogy bármi formában is megnyilatkozhassanak vagy együttérzésüknek kifejezést adjanak a többi munkásság irányába. Hosszú évek keserves harcának és küzdelmének az eredménye az, hogy a bányatelepek munkásai ma már szabadon nyilatkozhatnak meg és ha nem is engednek ezen a napon gyűlést, ez magából az ünnepélyből semmit sem von le, ez az ünnep ünnep marad, mégpedig a munkások ünnepe, melyet kétszeresen megbecsülünk, mert ellenfeleink ezen ünnepelésben bennünket

akadályozni akarnak. Hosszú volt az út, míg idáig jutottunk. Hányszor lőtt a bányamunkások sztrájkoló tömegeibe a csendőrség katoná, hányszor teltek meg a börtönök, internálótáborok, hány embert szekíroztak végig a rendőri jelentkezésnek nevezett államfőntartó intézménnyel és hányat vertek véresre csendőrök a hatósági tekintély megóvása szempontjából?!

Mindezek a bölcs államkormányzati intézkedések nem voltak képesek arra, hogy a bányamunkásokat jámbor, aláztos, talpnyaló kulikká tegyék, hanem ma büszke, öntudatos munkásokként tekintenek a jövő elé és május elseje az a nap, amikor visszamelékszünk az elmúlt évek küzdelmeire, azok szenvedéseire, megjelöljük az utat, amelyen a jövő évben haladni kívánunk.

A magyar munkásosztállyal együtt ünnepel az egész világ munkássága és az Északi-jegestengertől le a Fokföldig, a világon körül, Európán, Amerikán, Afrikán, Ázsián és Ausztrálián mindenütt, ahol osztálytudatos proletárság van, nyelvre és vallásra való tekintet nélkül, ezen a napon egy eszmében egyesül, leteszi a szerszámot és tüntet a munkásosztály főlsszabadításáért.

A nemzetközi reakció a háború után beállott zavarokat arra igyekszik kihasználni, hogy visszazeressze háború előtti pozícióját Orosz-, Bajor- és Olaszországban ez az irányzat van kormányon, mindegy, hogy jobboldali vagy baloldali. Az angol világbirodalom élén ott áll rendíthetetlen erejével a munkáspárt, hatmillió szavazóra építve föl hatalmát. Ez legyen a magyar mun-

kásosztálynak is példaképe és a fölvilágosítással igyekezzünk eszménknak diadalt szerezni. Minden új párttag, minden új tag a szakszervezetben, erősíti a munkásság harci frontját és május elsejének világnepén erről elmélkedjünk és kiáltjuk ki messze hallhatóan a tőlünk távol állók felé: „Világ proletárjai, egyesüljetek!”

(Bányamunkás, 1924. április 25.)

Élni akarunk

Ha már megszülettünk, jogunk van élni. Jogunk van ahhoz, hogy életünk fönntartásához szükséges élelmiszert megkapjuk. Megkapjuk pedig nemcsak azért, mert élni akarunk, hanem azért is, mert munkát várnak tőlünk, nemcsak várnak, de követelnek még fokozott teljesítményt, Így jogunk van követelni, adják meg azt, ami ehhez szükséges.

A februári hónap megint próbára tette az ország dolgozó népének idegeit. Ha ugyan egyáltalán vannak még idegei. Az árak, nap-nap után szöttek föl és az élelmiszerek, árai olyan magasságot, értek el, amire még a legtekétségbeesettebb időben sem mertünk volna gondolni. Az élelmiszerek árait nyomon követte a többi cikkeknek drágulása, amivel azután véglegesen bezárul az a lehetőség, hogy a mai keresetből meg lehessen élni. Messzire kellene visszanyúlni, ha mindezen bajoknak okait föl akarnánk deríteni, de elvitathatatlan az, hogy a kormány szerencsétlen pénzügyi politikája juttatott ide bennünket, illetve tévesen mondjuk, hogy

politikája, mert tulajdonképpen nincs politikája, csak ötletszerű kapkodást látunk, tervnélküli intézkedéseket, utólagos rendszabályokat, amelyek mindegyik a dolgozó nép hátsába vág. #

Az árak mind jóval az. aranyparitás fölött vannak. A munkabér annak felét sem közelíti meg, és ez így van, nemcsak a bányáiparban, hanem az egész ország dolgozó népénél.

Külföldön is láttuk a drágulást, de láttuk azt is, hogy ott a kormány nem nézte tétlenül a legértékesebb nemzeti vagyonnak: a munkaerőnek a tönkretevését, hanem helyes szociális törvények megalkotásával szabályozta, a munkások munkabéreit. Nálunk azt mondotta a kereskedelemügyi miniszter, amikor az indexrendszer bevezetését követelték a szocialista képviselők, hogy ez tönkreteszi a magyar ipart. Csodálatos, hogy a miniszter csak az ipart féltette és nem féltette vele együtt a munkásosztályt is, mert ha a munkásosztály megy tönkre, akkor vele együtt az ipar is tönkre megy, mégpedig úgy, hogy abból föltámadás aligha várható.

Lapunk más helyén részletesen beszámolunk a február havi bértárgyalásokról, amelyeknek eredménye ellensúlyozza a február havi drágulást. Ugyancsak megállapodás történt, hogy márciustól számítva a januárban érvényben volt bérekre 100 százalék adassák. Természetesen március végén kell majd dönteni a drágaság. arányában a márciusi bérekről. Január elseje óta duplájára emelkedett a drágaság, de duplájára emelkedett az a hiány is,

ami januárban a munkás háztartásában megvolt. Ez már januárban is alig volt elviselhető, ma pedig egyenesen katasztrófát jelent.

Körülbelül 10 éve tart már ez a nyomorúság és ha a háború első éve nem is voltak még ilyen súlyosak, kipótólja ezt az, utóbbi évek nyomorúsága. Meddig várjunk még, folyton hivatkoznak előtünk a közérdekre, hogy elvesztettük a háborút és ennek a nyomorúságát valamennyiünknek viselni kell, de ha megnézzük a dolgot közelről, akkor azt látjuk, hogy a munkásosztály érzézi ezt a nyomorúságot a legjobban. Van egy zsebrák társaság, amelynek egyenesen aratás a mostani nyomorúság, látunk másokat, akik kifizették. öregapjuktól birtokaikon ráhagyott adósságokat, látunk másokat, akik alaptőkéjüket semmiből többszörösen fölemelték és ezzel konzerválták aranyértékben vagyonukat, egyedül a fixfizetéses osztály és e közül a munkásosztály az, aki elvesztette a nyomorúságos, életnővőjének még azt a minimális részét is, amellyel békeidőben rendelkezett, pedig akkor is szűkös, nyomorúságos viszonyok között élt.

Igenis élni akarunk és ha a korona árfolyamának esésével egyidejűleg emelkednek az árak, akkor ezzel egyidejűleg emelkedni kell a munkabérnek is, de emelkedni kell jobban, mint a drágaság emelkedik, hogy végre utolérjük, ebben az örült versenyfutásban a drágaságot és a munkás legalább békebeli keresetét kapja meg. A nyomorúságból elég volt, élni akarunk!

(Bányamunkás, 1924. március 7.)

Centenárium Díszközyűlés

Az Ajka Városi Bányász Fúvózenekar Egyesület Centenárium Díszközyűlést tartott Ajkán a Bányászati Múzeumban a Fúvózenekar százéves évfordulója alkalmából.

Az ünnepség során átadásra kerültek a hűséges zenészek számára a „Muzsikáért” érdemérmek, megemlékeztek a zenekar 100 év történelméről, valamint bejelentették az eredeti nevünk visszavételét, amely a következő volt: Ajka-Csingervölgyi Zeneegylet Fúvózenekara. A köszöntő beszédet Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter mondta, a BDSZ-t Rabi Ferenc elnök képviselte, aki Művészeti Nívódíj kitüntetést adományozott az együttesnek és Szűcs Krisztián karnagynak.

Bányászati Bemutató Központ átadás

Ünnepélyes keretek között megnyitották az Edelény térségének bányász múltját bemutató Edelényi Bányászati Bemutató Központ, tematikus élménypark, bányásztörténeti kiállítóhelyet a Császa-hegyen.

Edelény Város Önkormányzata a város és a térség életének elmúlt száz évére jellemző bányászati tevékenységnek, a kulturális örökségünknek kívánt emléket állítani jelen beruházás megvalósításával.

A projekt helyszíne Edelény Császa-szőlőhegyi zártkertek. A központi téren már álló építmény-együttes építészeti kialakításához hasonlóan épült meg a látogatókat fogadó új épület, hagyományos épített falazattal és természetes kőburkolattal, homlokzati elemekkel, tetőszerkezettel.

Az épületben helyet kapott egy rendezvényter, egy vendéglátóegység (büfé - kávézó) és ajándékbolt, a szükséges kiszolgáló helyiségek (mosdók,

személyzeti öltözők, stb.). Az épület melletti, mögötti területen szabadtéri pihenőpark és tematikus játszótér került kialakításra. A fő attrakció elem egy földalatti bemutatóhely. A több részből álló, egymásból nyíló bemutató térben interaktív és innovatív megoldásokkal kerül bemutatásra a térség bányászatanak fejlődéstörténete és a bányászok mindennapi élete.

Nem csak a külső helyszínek, hanem a belső terek is életkor független, család- és gyermekbarát módon lettek kialakítva. A térség kulturális adottságaira építő új vonzerő létrehozása során interaktív bemutatói formák jöttek létre, célcsoport-specifikus kínálati program elemekkel.

A projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósult meg.

Az ünnepségen Demeter Zoltán országgyűlési képviselő, Molnár Oszkár polgármester, Rabi Ferenc BDSZ elnök, valamint Hadobás Sándor volt bányász-múzeum igazgató mondott köszöntő beszédeket. Szakszervezetünket Rabi Ferenc elnök és Beöthy-Fehér Szabolcs tanácsos kollégák képviselték.

Samsonite nyugdíjas taggyűlés

Meghívást kaptunk a Samsonite Hungary Kft. nyugdíjas alapszervezetétől az idei év taggyűlésére, ahol a BDSZ-t Rabi Ferenc elnök és Sulyokné Kruspán Rozália a Könyvüipari tagozat elnöke képviselte. A vállalat a nyugdíjasai részére gyárlátogatást szervezett, ahol az 5-10-15 vagy akár 20 éve nyugdíjba ment munkavállalók is láthatták hogyan is folyik a termelés a mindennapokban.

A taggyűlés egyik legfontosabb napirendi pontja az alapszervezeti választás volt. A közel száz fős közösség ismételten Horváth Lászlóné Ancikát választotta meg képviselőjének. Gratulálunk!

„Zöld átállás az európai bőriparban” zárókonferencia

A rendezvényt Manuel Rios, a COTANCE elnöke és Judith Kirton-Darling, az industriAll Europe főtítkára nyitották meg. Gustavo Gonzalez-Quijano a COTANCE főtítkárt bemutatta az európai projekt eredményeit, kutató

tási anyagait, miért fontos az európai bőripar dekarbonizációja.

Ezután panelbeszélgetések következtek a következő témakörökben: Milyen lehetőségei vannak az európai bőriparban a biztonságos munkavégzésnek?

Milyen prioritások lesznek meghatározóak az európai és a tagországok bőriparában a szénlábnym csökkentésében a következő időszakban?

A rendezvény konklúzióját Patrizia Pitronaci, az olasz könnyűipari szak-

Óskori lelet

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

Ha helyesen tölti ki az ábrát és a körökbe írt betűket sorban összeolvasa, megtudhatja, hogy milyen óskori leletre bukkantak a múlt század közepén Lovas község határában.

VIZSZINTES:

1. A végzetben hívó – holland sajt. 2. Híres ménes jelzője – távoli vidékről való. 3. Enrico ...; olasz operaénekes volt – idő előtti – század, röviden. 4. Egyensúlytan – motormárka – portugál születésű, Belgiumban élő énekesnő. 5. Olasz település Rómától délre – ... Shatterhand; Sam Hawkins barátja – Baranya vármegyei község. 6. ... West; amerikai színésznő volt – valakiről tudja, hogy kicsoda, régiesen – ... bene!; jól jegyezd meg! 7. Izlandi autójel – ruha simítása – ébreszt. 8. Nógrád vármegyei község – medret tisztít. 9. Sóvárog, ácsingózik – díszes falikárpit – üresen fog! 10. Ritka férfinév – a tetejére helyez – gyermeke. 11. Írásjel – fel tud emelni – a vetülék irányában bordázott, rendszerint egyszínű szövet. 12. ... Bull; energiaital – japán fillér – pásztorsíp. 13. Hangtalan dunda! – tizenkettő – díszgyenruhán kacskaringósan felvarrt lapos zsinór. 14. Csavar tartozéka – zűrzavar. 15. Mezei ...; szinkronszínésznő – nyelvtani fogalom.

FÜGGŐLEGES:

1. Hasonmás kiadás, latinul – haszonlesés, számítás. 2. Közönséges, régiesen – kisleányok tisztelgő meghajlása. 3. Francia város – éhen ...; nyomorultul elpusztul – étlen lét! 4. Aranynyúl – Liechtenstein fővárosa – vietnami holdujév. 5. Olasz színművész volt (Virna) – fül, angolul – ember a fejét védekezve a váll közé húzza. 6. Eszesség – Teréz, becézve. 7. Szintén ne – egyfajta szeszes ital – de mennyire! 8. Tehergépkocsi, röviden – az egyik világtáj – pajor – cseh író volt (Josef Kajetán). 9. Sláger: ... a szép napok – kendőt a vállára rak – kissé laikus! 10. Egykori labdarúgó (György) – Lem sci-fi műve. 11. Szítaszövet – az egyik órahag – Lucky ...; filmhős. 12. Római 502 – hozzátartozó – iskolát elvégez. 13. Ablakkeret! – ürmérték – lényeges. 14. A Macskák is ez – zughirlapíró. 15. A szeszes italt kedvelő, népiesen – például: dehogy.

A rejtvénypályázat nyertesei

A márciusi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: MOLNÁR SÁNDOR.

A nyertesek: Grünvald Mátyás, 7300 Komló, Kossuth Lajos u. 38.; Kis Károly, 3720 Sajókaza, 48-as u. 10.; Szilágyi Kincső, 2855 Bokod, Fő u. 37.

A nyereményeket postán küldjük el.

szervezetek képviselője foglalta össze.

A nemzetközi találkozó szakszervezetünket Sulyokné Kruspán Rozália,

Nyulné Antal Anita, Beöthy-Fehér Szabolcs és Berényi Attila kollégák képviselték.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A Bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja és nyomja a Nyomdort Kft. • Tel.: 06 30 825-4084 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630